

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 19

87. ÅRGANG

18. OKTOBER

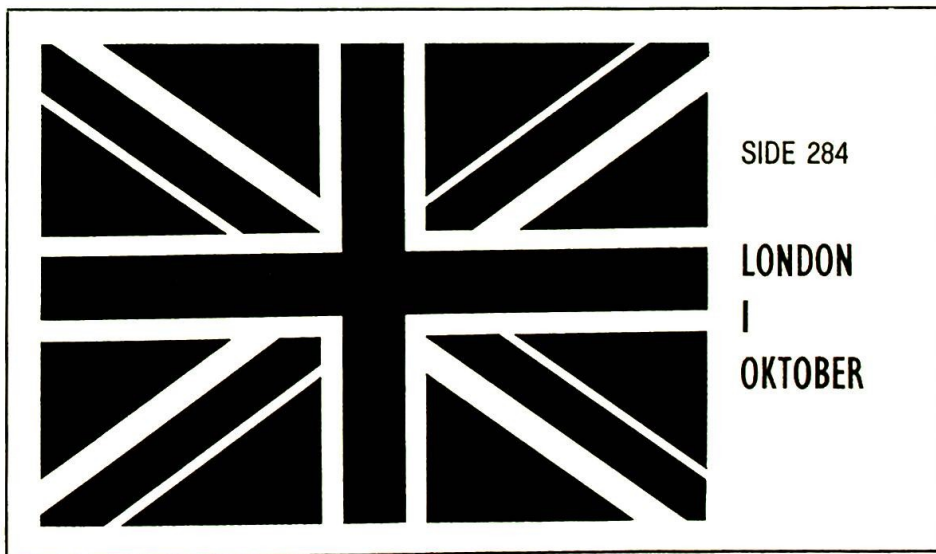
1975

FREDSPRISEN

Da den russiske fysikeren Andrej Sakharov i forrige uke fikk årets Fredspris, var det en avgjørelse som ble hilst velkommen med tilfredshet og respekt av de fleste mennesker i Norge. Bortsett fra SV's ledere, var det bred enighet i Stortinget om at dette var en modig og verdig beslutning av Nobelkomiteen. Noen av oss hadde på forhånd talt også for andre kandidater, blant annet for Moder Teresa i Calcutta. Vi synes fremdeles at hun før eller senere fortjener den støtte og anerkjennelse som en fredspris betyr. Men den avgjørelse som foreligger berører ikke dette, disse kandidatene var ikke motstandere. Sakharov er et udmerket valg.

La oss også gjengi prisvinnerens egne ord: «Jeg håper at denne pris til en person som ikke støtter det offisielle syn — i denne tid med avspenning — ikke vil bli oppfattet som en utfordring, men at det tolkes som et tegn på at toleranse og vidsyn er en uadskillelig del av avspenningsprosessen.»

RED.

En katolsk mening om saken

Voldsomme og skakende problemer og veldige utfordringer slynges mot dagens mennesker. Mange ting truer oss, ord som manipulasjoner, befolkningskrise, miljø, rustninger og avrustning, handel, utvikling og frigjøring er daglige ord i aviser, fjernsyn og radio. Og selv om tilsynelatende spørsmål om politisk makt og økonomisk velstand er de viktigste, så er det virkelige senteret mennesket og dets personlige og sosiale liv.

Mennesket er selv hovedpersonen i den serie av problemer verden møter, fremholdt nylig kardinal Willebrands i en tale i Stockholm. Menneskene befinner seg i sentrum. Og når vi nå tenker over dette, må vi spørre:

Er menneskenes ansvar for det som skjer bare bestemt av den økonomiske og vitenskapelige utviklings muligheter eller finnes det også en etisk dimensjon som står over menneskene og krever en ansvarlig reaksjon av dem?

Menneskene er kalt til å være ansvarlig for sin egen utvikling. Kalt av hvem? Av historien, svarer humanisten. Av Gud, sin Skaper, sier den kristne. Den kristne tror på et slikt kall. Men hvordan kan vi, som lever i en slik tro, ut fra den bidra til å løse verdens problemer? De problemer som fører med seg ufattelige lidelser og truer oss med total ødeleggelse. Derfor var også kardinalens endelige spørsmål dette:

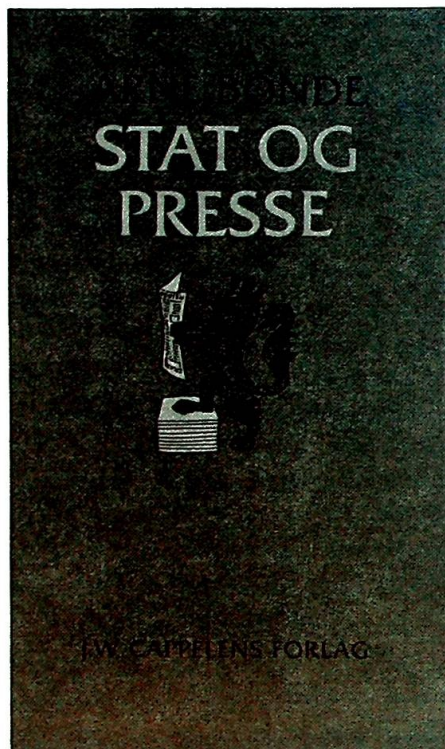
Hvordan kan vi få verden til å tro at den kristne tro gir frelse og befrielse? Hva må vi gjøre for at verden skal tro?

Kirkene som står foran denne glo-

● Disse sidene er denne gang sammensatt av en forvirrende blanding av stoff — med vilje. Det er i dette virvar av tåpeligheter, tanker og advarsler den enkeltes katolske mening må formes idag. Vi må ha en mening om dagens sex-bok, vi må prøve å forstå pressens problemer i demokratiet, vi må ha litt greie på trosfeller andre steder på kloden, og vi bør lytte. Det var i hvert fall på et slikt grunnlag at sidene ble skrevet.

A. R.

bale utfordring, kan ikke og har ikke vært tause. Forstår og virkeliggjør vi kallelsen, de enkelte av oss? Klarer vi å leve den skapende kjærligheten som finner metoder og veier til enhet?

Verdens Gangs tidligere nyhetsredaktør, Arne Bonde, er på bokmarkedet i høst med et skrift som uten noen omskrivninger stiller spørsmålet om ikke hele den norske pressestruktur er foreldet, og om ikke det er livsfarlig for vår presse at Staten gjennom millionstøtte forsøker å holde aviser kunstig i live «i jernlunge». Etter Bondes mening hindrer disse ting levedyktige aviser i å ekspandere og bli tilstrekkelig sterke og uavhengige. Og farligst av alt: Pressen kan komme under politisk kontroll som umuliggjør fri kritikk. Han viser i boken til forslag fra mediaforskere og politikere som etter hans mening tydeligvis har ett felles ønske: En presse under statlig overvåking.

Mannen fra Vatikanet

Dette var en vanlig arbeidsdag nylig for Pavens sendemann hos USA's katolikker, erkebiskop Jean Jadot:

Han velsignet forskjellige arbeidsredskaper, hammere, skrutrekkere, en fiolin, en skolelærerinnens notatbok, en husmors treslev og en malers pensler. Det var fullt av mennesker i den lille Maria-kirken i Fairfax Station i Virginia da han gjorde korsets tegn over disse enkle tingene, en tradisjonell handling på Labour Day i denne menigheten. Derefter reiste han med fly til en annen liten by for å holde et foredrag, var til stede på en landbrukskonferanse i Iowa og leste messen for flyktninger fra Vietnam i Indiatown Gap, Pa.

Det var kort sagt en travel dag, men den er typisk for erkebiskop Jadot som i løpet av to år stadig har vært på farten rundt om i Amerika og har blitt en kjent og populær skikkelse blant amerikanske katolikker. Kanskje ikke minst på grunn av sin uformelle holdning. Tidsskriftet TIME skriver at han ikke ligner på eldre tiders litt fjerne og autoritative delegater.

Et par uker etter at han var kommet til Washington, inviterte en gruppe prester ham til middag. Han

Flyskrekk i bil

Erica Jongs bok er ifølge henne selv noe man diskuterer i annet hvert selskap i Amerika for tiden. Men hva i all verden er det man diskuterer? Noe oppsiktsvekkende nytt om kvinners seksualliv inneholder verket etter min mening ikke. Og først og fremst: boken er ikke morsom engang. Det er mulig heltinnen i «Jeg tør ikke fly», Isadora overvinner sin redsel for å sitte i flymaskiner til slutt — forøvrig etter en lang og vill biltur gjennom Europa. Men dette rettferdiggjør ikke det slitet leseren har hatt underveis, gjennom hennes beskrivelser av toaletter i mange land, med Isadoras menstruasjonsplager og i hennes tårevåte forhold til menn, fortrinnsvis psykoanalytikere.

La en ting være klart: denne anmelder protesterer ikke i hellig vrede mot tabuordene eller det løsslupne livet som føres. Her er det ikke spørsmål om moral, men om

kunstnerisk gehalt. Det er et spørsmål om Erica Jongs evner og muligheter som dikter. Hun må gjerne skrive om sex, men det må være mer morsomt enn dette.

Gjør ellers et eksperiment hvis De fremdeles har lyst til å lese boken: Fjern tabuordene (som i norsk sprogdrakt antagelig får en mer vulgær tone enn forfatterinnen ønsker) og se hva som blir tilbake av denne internasjonale salgssuksessen. Det som er igjen er uendelig med prat, hundrevis av sider med prat. Og heller ikke på den måten er Erica Jong spesielt interessant.

Kort sagt: undertegnede vil ikke «fly» med denne damen. Ikke fordi jeg ikke våger, ikke fordi jeg sjokkeres, men fordi jeg har annet å gjøre.

R.

Erica Jong:
JEG TØR IKKE FLY
Aschehoug

kandidater til posten. Den endelige avgjørelse ligger hos paven. Hittil er 35 biskoper utnevnt i Statene siden Jadot ankom, og det sies at man kan spore en tydelig linje: Vatikanet velger helst pastorale ledere, «hellige og intelligente menn», som en eldre biskop uttrykker det, menn som lever i nær kontakt med menneskene i bispedømmet.

Som Jadot selv.

RED.

sa ja takk, på den betingelse at han fikk komme i sportsklær. Han kan sitte i timevis og diskutere med unge seminarister over et glass øl eller han tar pause i sitt arbeid, kjører ut i sin Folkevogn og går en lang tur i en av parkene (se bildet).

Jadot som nå er 65 år har vært prest i 40 år. Han ble født i Belgia og var kapellan i de belgiske militærstyrkene i Kongo. (En tid hvor han ifølge en venn oppmuntret de kongolesiske frigjøringskreftene.) Pave Paul utnevnte ham til erkebiskop i 1968 og sendte ham som pavelig delegat til flere poster, først Thailand, siden forskjellige land i Afrika.

I USA er det blant annet Jadots jobb å gi Vatikanet informasjonen

om en hel serie av aktuelle spørsmål i amerikansk katolisisme og samfunnsliv. Det kan dreie seg om debatten om kvinnelige prester, amerikansk hjelp til hungerrammede strøk, hvordan amerikanske jøder ser på Vatikanets holdning i Midt-Østen og for eksempel opplysninger om nye tekniske landvinninger i telekommunikasjon. De fleste ting sendes til Rom i forseglede diplomatpost, men virkelig viktige saker telegraferes i Vatikanets egen kode.

En av de mest betydningsfulle oppgaver Jadot har, er å gi pålitelige data til Rom om nye kandidater til amerikanske bispedømmer. Når et bispedømme blir ledig, sender Jadot en *terna*, en liste med navn på tre

Treffes
på
207226
eller
289518

For Penija

Den
18.
oktober

REDAKSJONELT:

HETESLAGET -

LONDON i oktober.

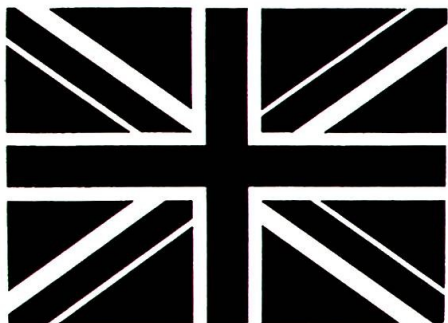
I nr. 15 av ST. OLAV (datert 23. august) skrev vi i spalten «En katolsk mening», en artikkel som vi kalte *Den sommeren Catholic Herald ble førkonsiliær*. Når dette skrives — åtte uker senere — kan vi gi fortsettelsen på denne underlige historie om hvordan en katolsk avis fikk «heteslag». Om hvordan det hele har tatt en ny og sikkert lykkeligere vending og om hvilken rolle lille ST. OLAV har spilt i affæren.

La meg først ganske kort minne

om det som hendte den engelske avisen i heten:

I løpet av noen måneder klarte en ny redaktør av den kjente katolske ukeavisen å ta parti for erkebiskop Lefebvre og hans seminar i Econe i Sveits, lave et redaksjonelt angrep på Kirkens *Ostpolitik* og kreve en stopp i arbeidet med de liturgiske reformer. Videre begikk han den enorme bommert å lovprise ensidig den britiske hærs innsats i Nord-Irland, noe som må ha rystet avisens irske katolske lesere.

Dt ST. OLAV kom ut med sin omtale av «heteslaget» i siste uke

REDAKSJONELT:

FRANCO - SISTE AKT

LONDON i oktober.

Her i London sitter man antagelig på flere måter nærmere det som skjer i Spania og kan lytte til en reaksjon som sett under ett ikke er ensidig og hysterisk. Britiske katolikker, det overveldende flertall av dem antagelig, tar skarpt og rystet avstand fra Franco-regimets henrettelser av unge frihetskjemper, og de ønsker et nytt regime uten Franco i Spania. Ingen tvil om det, tror jeg. Men i motsetning til for eksempel en god del av reaksjonen hjemme, heves det samtidig klare røster mot terroristpregete hevnaksjoner og velinformerte, fornuftige stemmer snakker om fremtiden. At de siste ukers tragedier og regimets politiske vold ikke må føre til en ny borgerkrig, en slik utvikling er vanvidd, ingen befrielse.

Paven gikk til det usedvanlige

skritt å komme med tre appeller til den spanske regjering i timene før henrettelsene. I en tale til 5 000 spanske pilgrim�er fortalte Paul VI at han midt på natten før ofrene ble skutt hadde telefonert Madrid og bedt om mildhet, men til ingen nytte:

— Nyheten om at de dødsdømte ble skutt nådde oss i morges, sa Paven som kalte henrettelsene en selvmorderisk undertrykkelse. Vi gjen- tar vår fordømmelse av den serie med terroristhandlinger som har rammet den spanske nasjon, sa han og la til at fordømmelsen både gjelder de grusomme dødsdommer og henrettelser, samt de handlinger som bygger på den falske idé om at vold er et lovlig middel i en politisk kamp.

Så langt om Pavens ord. Her i London skriver det kjente katolske ukebladet *The Tablet* blant annet:

Henrettelsene i Spania av de fem

som ble dømt for politisk terror- aktivitet og mord på politimenn har utløst en så voldsom og indignert reaksjon og slike ville handlinger i en rekke land at man ikke har sett noe lignende på mange år. Virk- ningene av dette i selve Spania er foreløpig umulig å beregne, men alt peker mot øket vold og øket under- trykkelse så lenge det nåværende re- gimet er ved makten og kan styre ved hjelp av sine kriselover. Det er allerede 30 terrorister til som venter på å bli stilt for militærdømstoler. I løpet av de siste dagene er over 200 mennesker arrestert fordi de mistenkes for å tilhøre en eller an- nen motstandsgruppe. Grusomme og brutale metoder tas i bruk under forhørene, noe som uten tvil vil føre til flere «tilståelser» og flere dom- mer. Flere revolvermenn vil dukke

(Forts. s. 293.)

ANNEN AKT

En
klown

av august, var saken ennå ikke omtalt i britisk dagspresse. Såvidt jeg vet ble vår artikkel oversatt og referert for Catholic Herald's stab av en meget sprogkyndig medarbeider. Et par uker etter ble livet nærmere omtalt i noen britiske storaviser, og etter artikkelen om Nord-Irland trådte avisens styre sammen i Charterhouse Street.

Resultatet ble at redaktøren ble bedt om å innlevere sin avskjedsansøking — hvilket han gjorde. En av avisens gamle medarbeidere ble tilsatt som konstituert redaktør, og i skrivende stund ser det ut til at denne utmerkete katolske avis igjen er på rett spor som en selvstendig, upolitisk avis hvis hovedlinje akkurat som lille ST. OLAV's er å formidle Det annet Vatikankonsils reformprogram. Igjen er avisen forpliktet av Konsilets målsetninger, både når det gjelder forholdet til den ikke-katolske verden og respekten for friheten og bredden i den indre-kirkelige katolske opinion.

Igjen får man åpen og likevektig informasjon gjennom spaltene i denne avis.

Hvorfor skriver vi dette i dag? Først fordi vi synes det er vår simple plikt å berette at *heteslags-tiden* nå ser ut til å være over i Catholic Herald — til stor glede for avisens mange venner.

Dernest fordi saken kanskje forteller noe om dagens katolske presse, overalt:

At den kan være stridbar, gjøre sine feil og neppe noen gang mer kan tekkes alle. Men den må bygge på Det annet Vatikankonsil, det er viktigere enn redaktørers personlige politiske syn, det er viktigere enn nostalgiske følelser.

Til slutt: ST. OLAV's lille rolle. Vårt blad skal være en kontakt med det som skjer i verdenskirken, blant

annet det. Og det er faktisk inspirerende for oss at vi ikke utelukkende henter hjem stoff, men også en sjelden gang blir lest og hørt i katolske kretser utenlands.

Å. R.

Vil
De
høre
en
katolsk
mening?

Så les
St. Olav
hver
14. dag

Det sto en artikkel i en London-avis om at så og så mange briter hverken kan lese eller skrive. En innbilsk skandinaver føler seg da ovenpå, det er nå et storartet skolesystem vi har hjemme.

Men så går man kanskje en søndag på Speakers Corner og oppdager noe annet, noe enda mer storartet:

I en av klyngene holdt en farvet taler på å snakke nedsettende om den hvite mann, dette vesen som etter hans mening var økonomisk bankrupt, sosialt sett en narr og seksuelt sett en ren misforståelse. Han brukte omtrent slike ord, han sa det bare litt mer brutalt.

En hvit tilhører, en mann i fortiårene med stort, sort skjegg gikk til motangrep og forsvarte London og byens innbyggere, spurte hvorfor den sorte egentlig hadde kommet, antydte at taleren seksuelt sett selv antagelig var et misfoster og at han sosialt og økonomisk var en forferdelig banditt og en løgner.

De to ble mer og mer opptatt av hverandre, og det ble fler og fler mennesker rundt dem. De snakket selvfølgelig det som var nødvendig om Marx og Bibelen og Shakespeare og sånt, men mest tid gikk med til å fornærme hverandre.

Jeg lyttet, tenkte nok på utdannelsesnivået og det der. Disse stakkarene leste vel bare noen sensasjonsaviser på undergrunnsbanen. Stemningen var, såvidt jeg kunne forstå, kokhet. Den farvede sa at mannen med skjegget var dum, at han ikke kunne stå oppreist som en mann og at han var skyld i småbarns død i Nigeria. Den andre hoppet skritt frem og skrek tilbake at taleren var en tulling og en svindler og en fornærmelse. Men plutselig skjedde det noe:

Mannen med skjegget så på klokken, han måtte gå. Han gikk frem til sin motstander, tok ham i hånden, smilte bredt og takket, de sa begge på gjensyn neste søndag, de ønsket hverandre alt godt osv.

Så begynte en diskusjon med en annen tilhører. Men jeg tenkte: Kanskje det er vårt utdannelsesmønster det er noe gærnt med. Kanskje det er oss som ikke er så siviliserte?

LA MADRE

Femtenhundretallet var Spanias store århundre, en gullalder på alle måter. Fra de nyoppdagede verdensdeler strømmet gull og sølv, landet hadde aldri vært så stort og mektig, litteratur og kunst blomstret. Også på det religiøse område var Spania en stormakt, og landet teller mange helgener i denne perioden. Den mest kjente er uten tvil Teresa de Ahumada, eller Teresa av Avila, som hun vanligvis kalles etter sin hjemby. For sin reform av karmelittordenen ble hun berømt allerede i sin levetid, og senere har hennes popularitet bare vokst. Det hun har skrevet, er blitt åndelig lesning for mange generasjoner kristne. Alt lenge har hun vært ansatt som en stor læremester i bønn, og høsten 1970 ga pave Paul VI henne rang av kirkelærer — «for å gi hennes budskap, som er bønnens budskap, større autoritet innen hennes egen ordensfamilie, i Kirken og i verden».

Teresa av Avila er den første kvinne som har oppnådd den heder å bli anerkjent som kirkelærer, tett fulgt av Caterina av Siena. Ingen av disse to kvinnene er lærde eller har teologisk utdanning, Caterina kan ikke engang skrive. Begge er i usedvanlig grad bønnens mennesker, mystikere, og begge er handlingsmennesker — alltid underveis til noe som må gjøres.

Teresa står oss nærmere i tid enn middelalderens Caterina, men også hun kan virke fjern for oss. Hennes tid var så helt annerledes enn vår, og hennes liv var noe annet enn det en kristen av i dag lever, fylt av ekstaser og åpenbaringer som det var. Et uoppnåelig ideal for oss alminnelige dødelige, tenker vi — som allerede hennes samtidige gjorde. Ryktet om hennes hellighet løp foran henne, og folk hadde tydeligvis dengang som nå sin oppfatning av hvordan en helgen burde være. Når så Teresa kom, fikk de se et vanlig menneske med skuffende normale vaner. Men noen ble jo også glade for det, slik som disse fransiskanernonnene i Madrid: «Gud være lovet. Han har latt oss få se en hellig kvinne som vi alle kan etterligne. Hun spiser, hun sover, hun snakker som vi, det er ikke noe tilgjort ved henne.»

Slikt bringer straks «la Santa» nærmere oss, for vi søker helst helgener som har levd det samme liv som vi, og som har kjent menneskelige svakheter og vanskelig-

heter. Hun har ikke kommet sovende til sin hellighet, men hun har heller ikke kommet til den bare ved egen kraft og innsats.

LIV OG VIRKE

I 1560- og 1570-årene kunne man på Spanias veier støte på en kvinne i nonnedrakt som til tross for at hun ikke var ung lenger, ikke lot til å frykte reisens besværligheter. De fleste kjente igjen Teresa de Ahumada, alminnelig kalt «la Madre». Fra nord til sør, fra øst til vest trålet hun landet — alltid underveis for å grunnlegge eller reformere et kloster. Sommer og vinter, i brennende hete og isnende kule, i støv og sne og bunnløs gjørme lot hun seg riste av sted i tidens lite bekvemme vogner. Hennes oppdrag var for viktig til at hun kunne bry seg om slikt. Det gjaldt å gjøre Guds vilje, og da tallet hverken dårlige veier, vanskeligheter og ubehageligheter eller vaklende helse. For den aldrende kroppen var plaget av alle slags sykdommer som ikke lot henne i fred en eneste dag, hodepine, øresus, reumatisme, lammelser, brekninger besvimelsesanfallet, feber . . .

Det er den samme ild som driver denne kvinnen som den som femti år tidligere hadde drevet en liten pike og hennes bror ut på veien til «maurernes land» for der å lide martyrdøden. Det er den samme lengsel etter det absolutte, det evige, samme evne og vilje til å sette alt inn på å nå målet. Men det som hos barnet var uklart og blandet med fantastiske forestillinger, det er nå avklart og lutret. Et langt liv ligger imellom de to, barnet og den aldrende kvinnen, og mange etapper har det vært på veien som har ført henne dit hun nå står.

Det var ungpiken, overbeskyttet og plutselig morløs i trettenårsalderen. Ærekjær og stolt, men med hodet fullt av ridderromaner og beruset av sin skjønnhet og sjarm og våknende kvinnelighet. Teresa grøsser ennå i sine siste år ved tanken på den farlige veien hun var inne på, helt til faren satte henne i klostertilskule. Der kom hun til å like seg, men følte seg ikke det minste tiltrukket av klosterlivet. Likevel kom hun noen år senere til å gå i kloster, hos karmelittene i Avila. Hun var klar over at det tross alt var der Gud ville ha henne, men hun mintes hele livet smerten ved å forlate barndomshjemmet. Selv døden kunne ikke være bitrere, mente hun.

Da skrittet først var tatt, kjente Teresa seg lykkelig i sitt nye liv, og hun gikk opp i det med sin vanlige glød. Alt så ut til å ligge vel til rette, men så kom det sykdom til. Teresa ble nødt til å forlate klosteret for å få behandling, men kom etter en mislykket kur tilbake, sykere enn noensinne. Hun hadde forferdelige smerter, men fant glede og trøst i bønner. På reisen hadde hun kommet over en bok om indre bønn og hadde begynt å be etter dens anvisninger. Hun syntes at hun aldri hadde kjent slik fred, og grudde nesten ved tanken på at hun kunne bli frisk igjen. Forutanselsene viste seg å holde stikk. Så snart hun var frisk igjen, ble hun fanget inn av visitter og bekjentskaper. Hennes gamle trang til å behage, til å tiltrekke mennesker, våknet på nytt, og den utmerkede ordenssøster som fulgte sin klosterregel til punkt og prikke og oppfylte alle sine forpliktelser, kom til å bruke langt mer tid til samtaler enn til bønn.

I denne Teresa lå spiren til en annen, en som skulle ta skrittet fullt ut og la seg gripe helt av Gud for bare å gjøre hans vilje. Teresa følte at hun var kalt til et annet liv enn dette som hun syntes var både halvhjertet og lunkent, men gjennombruddet kom først etter mange års kamp og prøvelser og etter at hun hadde funnet tilbake til et intenst bønneliv. Tanken om å reformere karmelittordenen og føre den tilbake til dens opprinnelige inspirasjon og strenge levesett, kom opprinnelig ikke fra Teresa selv, men fra en av hennes venninner en dag de satt og snakket sammen om kristen fullkommenhet. Teresa grep tanken med begjærighet. Hun syntes det var det hun alltid hadde lengtet etter: å lukke døren til verden og dens mas bak seg for alltid og leve fattig i ensomhet og bot og bønn og arbeid.

To år etter, i 1562, ble idéen til virkelighet da det

første kloster med «skoløse» karmelitter ble innviet i Avila. Resultatet var en voldsom tumult, nesten krig, men siden paven hadde gitt sin tillatelse, kunne ingen endre det som var gjort. Etter flere måneders uro og angst fikk Teresa flytte inn i sitt nye kloster og ble der i fire år, de roligste og lykkeligste i hennes liv, sier hun.

Så ble hun kalt ut av roen igjen — reformverket måtte fortsettes og utvides, og nå var hun moden til det. Den mer enn femtiårige Teresa kommer til å tilbringe de siste femten år av sitt liv på strabasiøse reiser, i stadig kamp og motgang. Da hun døde i oktober 1582, var hun helt utslitt, men hun etterlot seg sytten kvinneklostre og femten mannsklostre som alle ville følge karmelittordenens opprinnelige regel. Ved bønn og selvoppofrende tjeneste for andre skulle de på sin måte arbeide både for å gjenopprette den Kirkens enhet som reformasjonen hadde brutt i stykker, for å frelse de hedenske indianere i de nye koloniene, — og gjøre bot for de hvite erobrerens voldsferd.

Vi kjenner Teresa først og fremst fra hennes skrifter. Det vi møter der, er ikke en lære eller en teori, men et liv og et levende menneske. Teresa forteller åpent og rett frem om sitt «triste liv» og sier at det er som «en natt i et elendig hotell», det er ingenting verd. Men det virkelige liv, livet med Gud, er en kilde til stadig munterhet og glede som hun ikke er redd for å gi uttrykk for i spøk, i sang og dans. Likevel er det svarte stunder iblant, «dager da jeg kunne ete alle som kommer i min vei, uten at jeg greier å gjøre noe med det», og det er «dager da jeg ikke engang har mot til å drepe en maur for Gud dersom jeg møter motstand». Teresa er ydmyk, men det er den sanne ydmykhet. Hun er seg sitt verd bevisst, både som menneske og som kvinne, men hun vet at «Teresa og en pengesekk, det er ingenting», mens «Gud, Teresa og et pengestykke, det er alt».

KARIN GULLERUD-JOHANSEN

ST. OLAV

KATOLSK

TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 50,— PR. ÅR

En katolsk mening om saken

*Vi gjengir her flere av Louis
Evelys tanker om katolsk tro —
denne gang om Kirken.*

Den hellige ånd, som vi «ser og hører» (Ap Gj 2, 33) hele verden over, frem til tidenes ende, er kirken. Kirken er hans manifestasjon, hans epifani, det stedet hvor han gir seg til syne gjennom sitt verk — ved å skape enhet, hellighet, kjærlighet. Kirken er én, katolsk, og apostolisk av samme grunn som den er hellig: Fordi den lever i kraft av Guds liv, som er et liv i kjærlighet. Når kirken er fylt av kjærlighet, er den en enhet, samtidig som den er åpen for alle, trofast mot sin brudgom. Det er når kjærligheten svikter at splittelse oppstår, at vi opplever smålighet og opprør i den, fordi man ikke er lydig mot kjærlighetens Hellige ånd.

Den hellige ånds virke er å omvende verden, ved å vidne om Guds kjærlighet til verden, gjennom kirkens samfunn. Det som Kristus la grunnlaget for her på jorden, idet han ble unnfanget ved Den hellige ånd, det verket fører Ånden videre ved å frembringe for ham et legeme som svarer til hans eget — universelt og evig. Kristus har ingen etterfølger — ikke en gang en stedfortreder eller representant, som det undertiden feilaktig sies. Han lever nå. Han har alltid et legeme, og når det legemet handler, da er det Kristus selv som handler.

Det kristne apostolat består i å la Ånden komme til syne, å gjøre ham synlig ved å gi ham et legeme. Den eneste måten våre samtidige har til å se Kristi ansikt, er å se det i våre fellesskap. Det er bare ett apologetisk argument som svarer til verdens behov for tro, og det er en sann og

Er det vi som er Taushetens Kirke?

levende kirke. Verden vil bare la seg omvende ved å få se dette miraklet: mennesker som virkelig elsker hverandre.

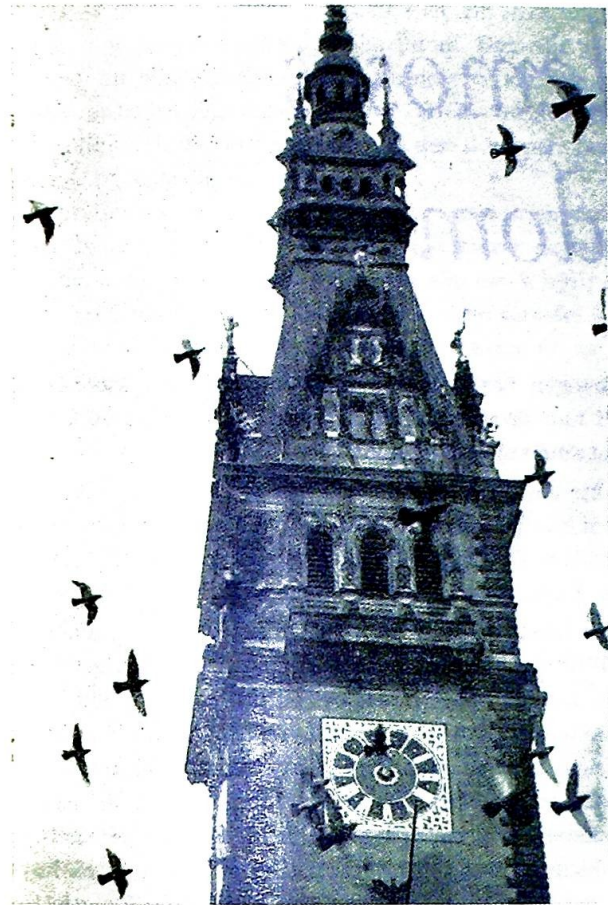
Vår tidsalder lider sterkt under alle slags splittelser. Den rives i stykker av hatbølger, som vokser like hurtig som avstandene minsker. I dag har vår økonomi verdensvide dimensjoner — som våre kriger. Vi er uløselig sammenbundet, og allikevel elsker vi ikke hverandre, det er tragedien. Vi er forenet, men ikke i kjærlighet; det er frykt, egoisme, den hårde nødvendighet som knytter oss til hverandre. Men vi er ikke forenet i tillit, i gjensidig hjelp, i tro. Dagens verden er organisert som et eneste stort legeme, men det er et legeme bebodd av skremte små sjeler, fiendtlige mot hverandre, hevngjerrige, kjonaktige, ute av stand til å gi legemet liv, til å få dets hjerte til å slå. Det miraklet som det venter fra oss kristne, det miraklet som vil omvende det, miraklet det trenger — som disiplene trengte vin, som samaritankvinnen trengte vann, som folkemengden trengte brød og fisk — det er vår kjærlighets mirakel: en dristig, aktiv, gledesytt, givende kjærlighet. Hvor en kristen enn bor, hvor en kristen enn opptrer, der skulle en merke en atmosfære av glede, av oppmerksomhet, av generøsitet, av smittsom selvforglemmelse. Til denne verden som er blitt så liten og så overfylt, hvor folk misliker og irriterer hverandre, kan og må vi bringe kjærlighet, evnen til å samles i fellesskap, det ene brød som alle kan dele.

Verden har aldri vært omvendelsen nærmere, for behovet for kjærlighet har aldri vært så åpenbart. Allikevel har den heller aldri vært omvendelsen

fjernere, for kirken har skuffet de håp som verden har satt til den. Den kritiserer kirken med all den kraft den ville ha elsket den med — den bebreider den fordi den er så død, så innkrøkt i seg selv, fordi den forsværer seg på en så altfor menneskelig måte, fordi den hevder å være så anderledes og allikevel er så nøyaktig lik alle andre.

Grunnen til at de fleste av de unge menneskene som vi har oppdratt og gitt undervisning, mister sin tro, er at de aldri har fått dette avgjørende beviset. Bare dette argumentet kunne ha svart på deres spørsmål, det var det eneste som kunne ha ført dem ut over apologetikkens tusen forklaringer. Men de har aldri fått se kirken. Selvfølgelig har de vært i kirke — oftere enn de selv hadde lyst, oftere enn de hadde behov for. Men minst av alt fant de kirken der; ikke fant de der det underet som ikke bare er troens bevis, men fremfor alt troens gjenstand: et samfunn av voksne mennesker som har lært å elske hverandre; Kristus levende i sitt legemes fellesskap.

Vi ynkes over «taushetens kirke» som vi plasserer på den andre siden av jernteppet, eller bambusteppet, eller hvor det kan være. «De onde», det er alltid andre folk. «Din hykler. Få først bjelken ut av ditt eget øye» (Mt 7, 5): Vi ser ikke det teppet av likegyldighet, av dovenskap, av lykkelig uvitenhet, som gjør oss og vår kirke (vår menighet, vår forening, eller til og med vår familie) til en forstenet kirke, en sovende kirke, en forferdende taus kirke, hvor ingen gjensidig utveksling finnes, ingen kommunion, ingen varme, ingen glede i et fellesskap i Kristus, skapt for å frel-

Fortsettes

i

neste

nummer

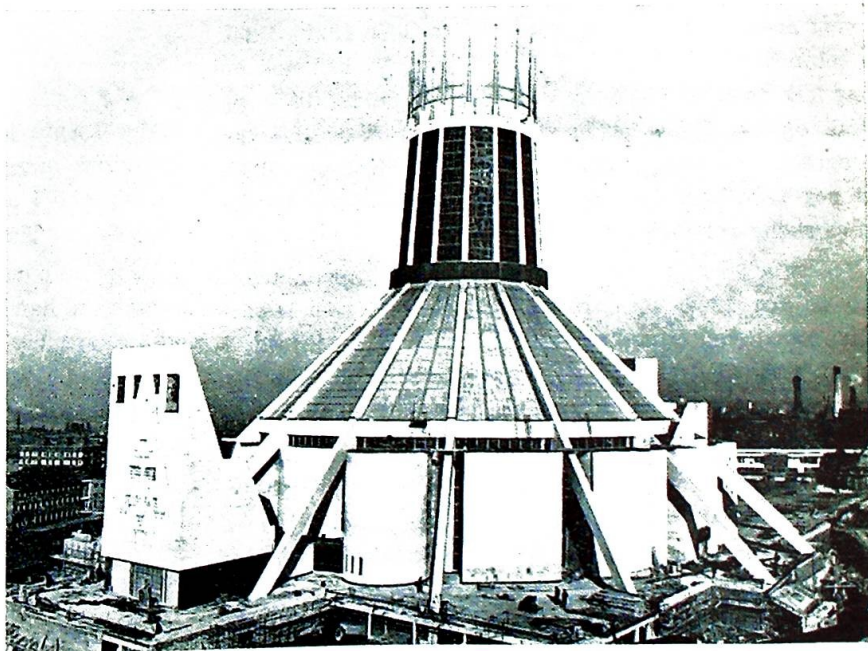
Deres barn har ingen vanskelighet ved å velge mellom disse to verdener. En kan ikke si at de vender seg bort fra Kristus, for de har aldri sett ham. Kristus er liv, lys, kjærlighet, glede. Han kan neppe være til stede i disse dystre forsamlingene hvor ingen snakker til en eller ser på en. Hvor all ting er så planlagt og vel formulert at ingen behøver bevege seg et skritt utenfor de opptrukne forskriftene. De kan knapt føle noen plikt til å være til stede, når det overhodet ikke gjør noen forskjell om de er der eller ikke. Ingen ser ut som han er glad for å være der; du begynner først å leve igjen når du er kommet ut av døren.

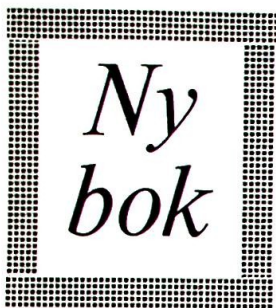
Så lenge vi ikke har skapt rundt våre barn en verden av voksne som er glad i hverandre, har vi ikke vist dem kirken. Deres dåp har ikke innlemmet dem i noe legeme. Deres komunioner har ingenting lært dem om fellesskap. Deres skriftemål har ikke ført dem tilbake til et samfunn av brødre. Enda verre — disse seremoniene kan god ha vugget dem inn i en følelse av at de er fritatt for å søke sannheten. Deres tro har faktisk intet objekt: De har ikke vært til stede ved Kristi oppstandelse. Beviset på at Kristus er oppstanden, er at han er levende; og han er levende over alt hvor mennesker elsker hverandre med hans egen kjærlighet.

se verden. Det er vår kirke som er den virkelige taushetens kirke; det er i vår kirke ingen taler, ingen handler, det er vår kirke som ingenting sier — hverken til oss eller til noen annen.

Blant jevne arbeidere er det slik, at dersom du ønsker kontakt, dersom du er ute etter litt brorskap, litt støtte, litt varme, så går du til naboer, arbeidskamerater, eller på kaféen — men aldri til kirken. Hva middelklassen angår, ferdes de som anser seg for kristne i to helt adskilte verdener. De har en livlig, munter, interessant verden av venner som de møter i selskapslivet, ved sportsbegivenheter, kulturbegivenheter, eller ute på kabareter og restauranter. Dette er de menneskene som de inviterer til sine hjem, hvis religion de aldri spør etter, og aldri har noe ønske om å diskutere. Så er der den andre, den kristne verden, som det ikke finnes noe muntert eller ung eller smart eller behagelig ved. Det er folk som de møter gjennom sitt velgjørhetsarbeid, men som de aldri inviterer hjem til seg. Det lar seg knapt gjøre å fore-

stille seg en galaaftens med slike mennesker — det skulle ta seg ut. Jeg tenker på de menneskene som Julien Green har skildret: «... noen bigotte, hvis solide fromhet kan kjennes på en sur stank ti skritt unna. Noen magre damer med hoven mine og vredt blikk, som det sømmer seg, når en er trygg på sin dyd.»

Sandemoses barndom

Psykoanalytikerne hjalp dikterne til å se barndommens betydning for det voksne menneske. Mange av dem hadde nok allerede mer enn ant at «barnet er mannens far», men nå ble anelsen satt i system. Forfatterne ble så begeistret at det nærmest gikk inflasjon i ulykkelig barndom. Skjemaet ble en redning for mange små forfattere, og leserne ble så forgitt på ulykkelig barndom, at de glemte det berettigede i selve tanken. De glemte dessuten at emnet også var blitt behandlet på verdig vis av forfattere som fortjente denne betegnelsen.

Aksel Sandemose er en av dem som aldri kunne slippe barndommen og utrettelig har gransket de tråder som går fra den, gjennom ungdommen og til den voksnes liv. Som ung forfatter tok han denne beslutning: «Jeg ville skrive bare for meg selv og om meg selv, og den «handling» som kunne oppstå *skulle fortelle meg noe jeg ikke visste*».

Lesningen av Freud hjalp ham til å forstå bedre, og hans egen barndom og ungdom ble en uuttømmelig kilde for diktningen. I romanene utgjør diktning og sannhet en uoppløselig enhet; men i årenes løp har Sandemose også skrevet mange artikler og skisser av mer direkte selvbiografisk innhold. Noen av dem er kommet ut før, i «Reisen til Kjørkelvik», og nå i høst kommer en ny samling under tittelen «Minner fra andre dager», redigert av Petter Larsen og Thorleif Skjævesland. Tilsammen danner disse artiklene som stammer fra tiden 1921—1965, en minnebok som det er en fryd å lese. Vi kan nok en gang slå fast at Sandemose skriver storartet både på norsk og dansk, og at hans selvbiografi aldri utarter til egosentrisk navlebeskuelse. Hans fortellerevner utfolder seg fritt også her, og hans refleksjoner har almenmenneskelig rekkevidde.

Nedenfor gjengir vi i utdrag en artikkel fra samlingen. Den er fra 1934, og forfatteren funderer over temaet «barndom», som etter hans mening er en ulykkelig tid — og må være det. Det snakkes meget om «den lykkelige barndom», men det er et spørsmål om barn er lykkelige, og om de i det hele tatt kan være det:

Folk flest liker ikke at et slikt spørsmål blir reist. Barndommen er en lykkelig tid, dermed basta!

Men vi kan jo ikke se på det. Det er ikke på forhånd avgjort at jeg er uenig med lesernes flertall.

Min erfaring er den at intet menneske kjenner annet

enn sin egen barndom, og ikke engang den kjenner vi alle. Vi har så meget å stri med nå at vi helst vil huske bare det som var lyst og godt.

Jeg kjenner ingen annen vei enn å gå løs på min egen barndom når jeg skal forsøke å gi et bilde av hva barndommen er. Det ligger i sakens natur at jeg vil fortelle om min barndom så sannferdig jeg overhodet kan.

Livets første 7—8 år er en tilstand, en har ingen klar forestilling om tiden som går. Så er omsider bevisstheten så pass utviklet at en resonnerer dypere over sin egen vekst, man ser på den og blir uhyre opptatt av den. Hver forandring noteres omhyggelig av tanken, og resultatet blir sammenhengende erindring. Men når en er ferdig med veksten, er forandringene ikke lenger så påtagelige. Den voksne lever igjen mer i en tilstand. Han er på høyfjellet, veien er plan, hverken opp eller ned. Jeg gjetter på at eldre mennesker får sammenhengende erindring igjen når de blir oppmerksom på at livet går nedover. Ynglingen måler avstanden fra barnet. Oldingen måler avstanden til graven. Mannen i sin beste alder måler bare sin styrke. Graven er sikkert langt borte, og veksten er han ferdig med.

Mine foreldre var fattige arbeidsfolk, og altfor meget slit gjorde at alderen innhentet dem tidlig. Faren min ble 69, moren min bare 67 år gammel, men da hadde de allerede lenge vært gamle, slitne og ferdige med livet.

— — —

Mor kjente jeg liksom ikke. Hun slet dag og natt for den store ungflokken, og det er ikke tvil om at hun var så glad i oss som en mor kan bli. Men hun manglet uttrykk . . . Hun viste sin kjærlighet i gjerning . . .

Faren min var nokså forskjellig fra andre mennesker i småbyen, han var en gløgg kar og ikke noe større plaget av fordommer. Han var mer følsom også enn folk flest, hva man kaller et hjertemenneske. . . . Han spredte trygghet om seg. Han lo sjelden, og hadde ikke meget å le av heller. Men alvoret hans ga tillit, han var mild og blid, en sikker havn i alle sorger. Utad mot fremmede kunne han være avvisende og nærmest fiendtlig, men mot sine egne var han den snilleste Gud Fader som noen gang har hatt barn i sin varetekt.

*

Efter det jeg har fortalt, skulle saken være nokså opplagt: Jeg hadde en lykkelig barndom. Den var fattig og kunne ha sine mangler, men foreldrene var bra, de var kanskje bedre enn foreldre flest. Altså var barndommen lykkelig. Nei, det var nettopp hva den ikke var. Jeg hadde en grå og sørgelig barndom.

Foreldrene er ikke alt. De kan gjøre hjemmet til et rede hvor barnet søker tilflukt, men klarer de mer? Kan vi som i dag er foreldre gjøre oss håp om å hjelpe barna våre med mere? Vi kan ikke og skal ikke forsøke å hindre påvirkning utenfra. Vi kan ikke ta barna ut av skolen og pakke dem ned i kasser med bomull. De får ta en rekke støyt som livet gir. Ellers blir det aldri mennesker av dem. De må høste mange og bitre erfaringer hvis de ikke som voksne skal falle for den første storm.

Dårilige oppdragere har sett dette og har gått til den ytterligheten at man skal skape vanskeligheter for barna, slik at de blir herdet.

Tåpeligere tanke er aldri unnfanget. Barnet møter så mange vanskeligheter uten vår hjelp at foreldrenes aller største oppgave er å redde barna fra så mange vanskeligheter som bare mulig.

Jeg snakket engang med en nervelege i København. Han hevdet at den voksnes liv i daglig kamp n a t u r l i g -

v i s satte langt sterkere spor enn «noen spredte inntrykk i de første leveår».

Slik snakker en uvitende mann. I mange tilfelle er det ikke noe bedre å si om folk som har en lang utdannelse bak seg. Forstand kan en ikke hente på universitetet. Hans uttalelse dekker ingen ting. For det første fins det tusenvis av voksne som aldeles ikke lever sitt liv i «daglig kamp». Derimot fins det intet barn i verden som ikke må kjempe seg frem fra dag til dag. Uttalelsen viser også at den nevnte lege tenker seg livet som en ensartet veilengde, og det er jo så galt som det kan bli. Hvis et menneske fødes i 1850 og dør 1925, er det rent galt å se på disse 75 årene som en veilengde. Først gror mennesket oppover, derefter fremover og sist nedover.

Grensene er langt fra skarpe . . . , de forskjellige perioder glir jevnt over i hverandre. Men det står fast at vi gror oppover, kulminerer, og gror nedover. Og det er i de to første periodene vi samler praktisk alle våre erfaringer, — dem vi skal bruke på livets middagshøyde.

Fordi livet arter seg slik, tar man alvorlig feil hvis man tror at samme hendelse kan sette samme spor i barndom og manndom. Hvis den samme hendelsen treffer oss mens vi gror og når vi er voksne, blir det i k k e samme hendelsen. Et bilde kan vise dette: Forestill deg en steinknuser som arbeider borte på veien, og forsøk å stikke en jernstang i den. Da skal de se resultater! Står maskinen derimot stille, behøver du ikke å vente deg noe særlig av forsøket.

Med alt snakket om den lykkelige og sorgløse barndom benekter man helt enkelt at mennesket i det hele tatt blir til!

Barnet lever voldsommere enn det kommer til noen gang siden, og det har en opplevelsessevne så sterk at vi voksne overhodet ikke skjønner det. Derfor blir barnet alltid misforstått og tror at de store og kloke voksne ikke vil forstå det.

Så trøster man seg med at barn glemmer fort. Men det er nettopp dette barnet ikke gjør. Vi lever en barndom for å samle erfaringer. Ikke for å glemme det hele.

Barndommen er livets vondeste dager, men vi tror så lett noe annet fordi vi helst vil glemme vonde tider, og fordi vi heldigvis ikke husker hele barndommen under ett, men i spredte glimt. Men vi glemmer intet. Det er bare gjemt.

Aksel Sandemose:
MINNER FRA ANDRE DAGER
Aschehoug 1975.

K.

Neste nummer
kommer 1. november

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lørd.: sønd.:	19.00 9.30 19.00	— 11.00 —
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00 19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER, <i>Mariakirken</i> , lørd.: Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550 sønd.:		18.00	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Eikeli kirke		8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30 9.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institut, tlf. 11 392)		19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Den svenske sjomannskirke</i> , Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634			11.00
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

NYHETER

De ortodokse og kvinnene

VATIKANET — Der kan inden længe forventes visse ændringer i organisationen af Kirkens øverste administration, den romerske kurie, men ifølge en højtstående embedsmand i Vatikanet bliver disse ændringer ikke af drastisk karakter.

Den kendsgerning, at den korte levetid, man fra begyndelsen havde tilmålt visse af de kontorer inden for Kirkens centraladministration, som blev oprettet efter det 2. Vatikan-koncil, nu er ved at være udløbet, har givet anledning til en vis bekymring med hensyn til, om disse kontorer vil få lov til at fortsætte.

Noget andet, der også volder uro blandt de ansatte i de kontorer, der er oprettet forsøgsvis, er det noget vaklende billede af Vatikanets økonomi, der er opstået som følge af inflation og overbemanding.

Den pågældende embedsmand fra Vatikanet mener imidlertid, at samtlige kontorer, oprettet på forsøgsbasis, formentlig vil fortsætte under en eller anden form.

Blandt de kontorer, hvis mandat snart udløber, er den pavelege Kommission for Retfærdighed og Fred, Komiteen for Familien og Rådet for Lægfolk. Komiteen for Familien skal principielt ophøre i januar — de øvrige to år senere.

LONDON — Den drøftelse af kvinders adgang til præsteembedet, som for tiden finder sted i mange kristne kirker verden over, har foranlediget den græsk-ortodokse ærkebiskop Athenagoras i London til klart og eftertrykkeligt at gøre rede for det ortodokse standpunkt i en skrivelse til gejstligheden og de troende i sit ærkebispedømme.

*Uindskrænket plads i
Kristi legeme!*

Athenagoras understreger, at kvinder efter den ortodokse Kirkes opfattelse er fuldstændig ligeberettigede med mændene, hvad lovgivning, sædvaner, pligter og rettigheder angår. «De har deres uindskrænkede plads i Kristi legeme, som er Kirken. Men derudover kan de ikke gøre krav på noget.» Kristi opfattelse og hans Kirkes erfaring gennem 20 århundreder — fra aposteltiden til i dag — må her betragtes som den avgørende retningslinje. «De, der ikke holder fast ved dette, drager Kristi opfattelse og erfaringens værdi i tvivl og vil skade det kristne fællesskab, dets enkelte medlemmer og den opgave at forkynde evangeliet,» skriver ærkebiskop Athenagoras.

*

(Forts. s. 295.)

REDAKSJONELT:

(Forts. fra s. 284.)

opp for å hevne sine kamerater, og alt sammen kan føre til en kjedereaksjon som vil bety ulykke for millioner av fredelige borgere. Utviklingen kan bare være til glede for kommunistene og deres medløpere, de som snakker med spent forventning om en ny borgerkrig.

The Tablet skriver videre blant annet:

For bare noen få måneder siden var det håp om en fredelig overføring av makten i landet til et mer liberalt regime. Denne visjon er borte for en lang tid fremover. Var det informasjoner om en forverret situasjon som fikk Paven til ikke en, men tre ganger å be om mildhet mot de dømte? Biskopene og prestene i Spania lever nærmere folket enn i mange andre land i verden. Mange av dem har gjentatte ganger kom-

met med advarsler og bedt regjeringen om å gi fred og rettferdighet, de må også ha advart og gitt råd til Paven.

En generasjon har vokst opp i Spania nå som ikke har kjent borgerkrigens redsler, en generasjon som ikke ønsker den tidens splittelse og hat. Det lille og hensynsløse minoritetet som forsøker å blåse liv i disse følelser og som vil gjøre alt for å nå sitt mål fortjener å bli fordømt, men en slik fordømmelse må komme fra en regjering som har rene hender. Kirkens biskoper har allerede sagt dette og det kan hende det ikke er så lenge før Hæren vil nekte å opp- tre som en politisk styrke. Hvis de militære går til et slikt skritt, vil de utvilsomt få støtte av liberale politikere, skriver bladet. Man kan danne en overgangsregjering og lede landet til et konstitusjonelt kongedømme hvis Don Juan Carlos gjør

det helt klart at han virkelig ønsker et nytt regime. En fredelig utvikling av denne sort er det som det store flertall av det spanske folk mest ønsker. Det er meget usannsynlig at man vil få gjentagelser av det som har skjedd i Portugal, det er få likheter mellom de to land og faktisk liten kontakt.

Både i Rom og London høres altså noenlunde det samme:

En klar fordømmelse av Franco-regimets brutalitet og av de siste henrettelsene. Men samtidig også tydelige advarsler mot alle planer om mot-vold.

Å. R.

Enda en kalender er kommet inn: Orgelkalender for 1976, kr. 65.—
Og vi får stadig inn nye bøker:

Franske:

- Daniélou: Le Mystère de l'Avent, kr. 34,20
La Règle Du Carmel Et Son Esprit, kr. 25,60
Mauriac: Vie de Jésus, kr. 15,40
Guardini: Initiation à la prière, kr. 12,80
Saint-Damien: Sainte Claire d'Assise, kr. 12,80
Esnoul: Ramanuja et la mystique vishnouite, kr. 19,50
Ancelet-Hustache: Maître Eckhart, kr. 19,50
Hilda Graef: Histoire de la mystique, kr. 19,50
Rahner/Vorgrimmler: Petit dictionnaire de théologie catholique, kr. 19,50
Jean Francois Six: Charles de Foucauld aujourd'hui, kr. 25,60

Engelsk:

- Déchanet: Yoga in Ten Lessons, kr. 23,20
— Yoga and God, kr. 24,70
— Christian Yoga, kr. 15,50
Huges: A Short History of the Catholic Church, kr. 17,80
Ladislaus Boros: Meditations, kr. 20,80
Rahner: Trinity, kr. 30,10
Sister Mary Aloysius Travers: What Shall I Tell The Children? kr. 30,90
Writings from the Philokalia, kr. 59,40
Early Father of the Philokalia, kr. 63,40
Art of Prayer, kr. 53,90

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1 — Tlf. 20 72 48
9—16, lørdager 9—14

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Olavs kirke	
Bispegården	} Arendal
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	} Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	
St. Mikals prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Tromsø
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

DE FREMMEDE BLANT OSS

AFTENPOSTEN skriver:

FORBUD har vi fått mange av i den senere tid. En del av dem har vært selsomme, en del har fristet den humoristiske sans. Nu har Justisdepartementet en annonse i avisene som forteller publikum om «Forbud mot rasediskriminering». Dette forbud er mildest talt trist. Så dårlig står det altså til med oss at vi må trues med straff hvis vi på grunnlag av trosbekjennelse, rase, hudfarve, nasjonal eller etnisk opprinnelse truer eller forhåner en person eller en gruppe av personer. Vi nordmenn, som til alle tider har stått vakt om de svake, som har fordømt rasediskriminering og forskjells-behandling hvor det enn har forekommet, som har lest amerikanere teksten og gitt syd-afrikanere det glatte lag, vi trenger et forbud og trusel om straff hvis vi truer eller håner eller utsetter for hat mennesker som er anderledes enn vi selv. Vi som til alle tider har stått opp i internasjonale forsamlinger og fremmet resolusjoner om menneskeverd, om likhetsbehandling, mot undertrykkelse av mindretall, vi har plutselig fått et lite mindretall her i vårt eget land. Og etter kort tid trenger vi et slikt forbud.

RINGEAKT og forfølgelse, heter det i forbudet. Dertil: Å nekte en person varer eller tjenester, å nekte en person adgang til offentlig sammenkomst.

Det betyr at det har forekommet, og at det forekommer. Det betyr at vi opptrer som pøbler overfor mennesker av en annen rase, mennesker med annen hudfarve, mennesker med en annen trosbekjennelse. Det betyr at vi helst ikke vil ha dem i nærheten. Slår de seg ned et annet sted, da skal vi hjelpe dem, tale for dem, slutte oss til resolusjoner til beste for dem. Men så kommer de altså hit til vårt land. Da forhåner vi dem, da nekter vi å være sammen med dem, da vil vi helst ikke ekspedere dem i butikkene, ikke ha dem i de hus vi bebor, ikke sitte sammen med dem ved offentlige sammenkomster.

Noen tusen fremmedarbeidere, mer skulle det ikke til før vi måtte lage forbud og true med straff.

DET er noe galt ett eller annet sted. I hjemmene, i skolen, i arbeidslivet? Sikkert, vi har pleiet selvgodheten så altfor lenge. Og vi har ikke forstått. Vi har ikke forstått at når vi snakker om frihet og likhet, og det gjør vi jo gjerne og ofte, da gjelder denne frihet og denne likhet alle mennesker. Vi har ikke forstått at når vi roper hurra for frihet og likhet, så må dette ikke bare gjelde land og nasjoner, men det enkelte menneske. Også mennesker som har et annet gudsbilde enn vårt, som har en annen hudfarve, som snakker et annet sprog.

Avis-annonser er vanligvis meget godt lesestoff. Denne annonsen fra Statens Informasjonstjeneste er meget god. Den beskriver en virkelighet, en virkelighet som vi må skamme oss over. Kanskje vi kunne trekke lærdom av den.

BASAR I ST. HALLVARD

Enerhauggt. 4, Oslo 6

Fra søndag 26. oktober—mandag 3. november.

(Mandag 27. oktober og fredag 31. oktober er basaren stengt.)

Basaren er åpen hver aften (unntatt om søndagen) fra kl. 18—21. Om søndagen etter hver høymesse.

Onsdag 29. oktober er basaren også åpen fra kl. 11—14.

DEMONSTRASJON — UNDERHOLDNING — SALGSDISK — GJENNOMGANGS-
LODD — LYNLOTTERI — GRATIS SERVERING

Lørdag 1. november kl. 17—19: BARNEAFTEN

Mandag 3. november kl. 19: TREKNING

ALLE HJERTELIG VELKOMNE!

NYHETER . . .

(Forts. fra s. 292.)

PARIS — Debatten om Portugal har splittet katolikkerne i Frankrig i en konflikt mellem højre og venstre, som omfatter alle fra manden på gulvet til den franske bispekonferances formand, ærkebiskoppen af Paris, kardinal Francois Marty.

Revolutionen i Portugal har haft en umådelig indflydelse på den offentlige og politiske opinion i Frankrig. Der er i øjeblikket i Frankrig 800 000 portugisiske indvandrere, hvad der gør dem til en af de største indvandrergrupper i landet.

De fleste er erklærede katolikker fra det nordlige Portugal, hvor den katolske reaktion mod kommunisterne har været stærkest.

«Vi kender alle sammen de portugisiske arbejdere,» sagde kardinal Marty i sin prædiken i Notre Dame på festen for Maris optagelse i Himlen. «Vi har lært at sætte pris på dem og at tage del i alt hvad der angår dem.»

Kardinalen gav udtryk for de franske katolikkers sorg over at se, hvordan det portugisiske folks store forhåbninger til revolutionen havde vendt sig til den største bekymring.

Han gik ind for at støtte religions- og talefriheden, og han tilføjede: «At søge at komme til forståelse er bedre end vold», for «retfærdighed er bedre end magt».

ST. OLAV

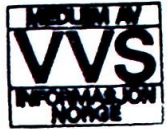
Redaktøren treffes hver dag enten på (02) 20 72 26 eller på (02) 28 95 18.

Postadressen er Akersvn. 5, Oslo 1.

OSLO

E. Sunde & Co. Røploggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG
Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbejder
Tlf. 21 69 06

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24
33 55 25
Telegr.adr.:
Rustfriknut

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

DRAMMEN

Drammens malerforretning

Inneh. Asbjørn Gundersen

Tlf. 83 19 16 - 83 33 32

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

H. KOLDERUP

N. Storgt. 12 - Bragernes
Tlf. 83 13 62 - 83 36 48

Gå til fagmannen
når det gjelder møbler

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

FILM

Det er aldri lett å velge ut den filmen som skal omtales i «St. Olav». Filmtilbudet i Oslo er stort, og bladet kommer jo bare ut hver 14. dag. De norske filmene burde kanskje få topp prioritet, fordi de er norske. De store publikumssuksessene burde ikke neglisjeres. De meget omstridte filmene burde kommenteres fra katolsk synsvinkel. Men film er for de aller fleste ren underholdning, og den filmen jeg har valgt denne gangen er så ren underholdning som noen film kan bli. Det er «Øya ved verdens ende» — en eventyrberetning som ikke inneholder vold eller sex, som ikke har noe budskap og ikke bringer noen avsløring av sosial urettferdighet eller politisk maktmisbruk, — ja, den kan ikke ensidig engang sies å være kunstnerisk verdifull. Fotograferingen er middels, og kravene til skuespillerne ligger på nivå med amatørscenens. Så hvorfor ofre spalteplass på en slik likegyldighet?

Jo, fordi «Øya ved verdens ende» er noe så sjeldent som en familiefilm. Alle generasjoner kan ha sin form for glede av den, og fornøye seg ut fra sine vidt forskjellige forutsetninger. Jeg vil våge den påstand at vårt kinopublikum likefrem trenger en god porsjon ren, uforfalsket og ufordervende underholdning, det er utiltalende åndssnobberi å overse dette.

Vi er i London i 1907, en britisk forretningsmann har budsendt en professor fra Kristiania for å få ham med på en ekspedisjon til det aller

høyeste nord, hvor forretningsmannens eventyrlystne sønn er forsvunnet. Pr. luftskip — som ser ut som en av de gamle Oslo-trikkene opphengt under en brodert sofapute — går ferden over Grønland og Canada, til de dumper ned i nærmest tropisk og helt isolert bygd midt inne i ismassene, bebodd av norske vikinger. Og der er selvfølgelig sønnen, lykkelig forlovet med en høvdingedatter, og der er en grum yppersteprest som vil ta livet av inntrengerne, og der er vill flukt og spennende eventyr i den mest selsomme vikingelandsby som noen bakteppemaler har fremtryllet. Og selvfølgelig ender det godt, som eventyr skal ende.

Unger vil ha glede av denne filmen fordi den er spennende uten å være tilklint med blod. Litt eldre barn vil ha moro av alle de tekniske påhittene, enda eldre vil le av filmtrickene og de helt utrolige kulissene, og voksne vil ikke få tid til å kjede seg — har de et minimalt kjennskap til engelsk vil de også nyte Donald Sindens erkeengelske forretningsmann. Sinden er en kjent klassisk skuespiller i England, i denne filmen har han løst en enkel oppgave på en utmerket måte: han smører nettopp så tykt på at selv de minste forstår hva det dreier seg om, og de eldre kan glede seg over komikken.

Altså en film helt uten andre hensikter enn å more og underholde — en film som familien kan møte opp til i samlet tropp. Det er sannelig ikke for mange av dem.

PER BANG.

November

Den 1.

Allehelgensdag

*

Den 2.

Allesjellersdag

*

Den 4.

Karl Borromeus

*

Den 15.

Albertus Magnus

*

Den 30.

Andreas

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager for utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.